

SALVS REI PVBLICAE SVPREMA LEX ESTO.

VYBRANÁ

TÉMATA

**Zpráva francouzského předsednictví
o Evropské bezpečnosti a obranné politice**

(1/2009)

Jitka Fojtíková

Parlament České republiky
Kancelář Poslanecké sněmovny
Parlamentní institut

Obsah:

I. OPERAČNÍ ČINNOSTI	3
II. ZÍSKANÉ POZNATKY	5
III. SCHOPNOSTI	5
IV. CIVILNĚ-VOJENSKÁ KOORDINACE	5
V. SATELITNÍ STŘEDISKO EU	5
VI. ÚSTAV EU PRO BEZPEČNOSTNÍ STUDIA	6
VII. REFORMA BEZPEČNOSTNÍHO SEKTORU	6
VIII. LIDSKÁ PRÁVA A OTÁZKY ROVNOSTI MUŽŮ A ŽEN	6
IX. PŘEDCHÁZENÍ KONFLIKTŮ	6
X. ZVIDITELNĚNÍ EBOP	6
XI. SPOLUPRÁCE S NEVLÁDNÍMI ORGANIZACEMI	6
XII. EVROPSKÁ BEZPEČNOSTNÍ A OBRANNÁ ŠKOLA A ODBORNÁ PŘÍPRAVA	7
XIII. CVIČENÍ	7
XIV. SPOLUPRÁCE S MEZINÁRODNÍMI ORGANIZACEMI, STŘEDOMOŘSKÝMI PARTNERY A TŘETÍMI STÁTY	7
XV. MANDÁT PRO NASTUPUJÍCÍ PŘEDSEDNICTVÍ	8

Zprávy předsednictví o Evropské bezpečnostní a obranné politice (EBOP) analyzuje činnosti EU v oblasti EBOP za druhé pololetí roku 2008. Zpráva také obsahuje mandát pro nastupující české předsednictví v této oblasti, přehled vývoje misí EU a dále pojednává o získaných poznatcích, schopnostech, civilně-vojenské koordinaci a mnoha dalších aspektech EBOP. Zpráva¹ byla dne 8. prosince 2008 schválena Radou a 11. prosince 2008 předložena Evropské radě

I. Operační činnosti

Afrika

Operace EU NAVCO, a následně od prosince 2008 operace ATALANTA, které dbají o ochranu plavidel pronajatých pro účely Světového potravinového programu a dalších ohrožených plavidel, zajišťují koordinační akce v boji proti pirátství u somálského pobřeží .

Operace EUFOR Tchad/RCA² přispívá k zajištění bezpečnosti v této části Afriky, ke kontrole napětí v oblasti a k podpoře mezinárodního úsilí o ochranu civilního obyvatelstva postiženého regionální krizí v Dárfúru.

EUSEC RD Congo a EUPOL RD Congo³: Obě mise EBOP spolu s činnostmi Evropského společenství nadále podporovaly proces reformy bezpečnostního sektoru v Demokratické republice Kongo (DRK) tím, že poskytovaly místním orgánům odborné vedení a technickou pomoc v jednotlivých oblastech (policie, justice a obrana). Jejich činnosti pokračují i přesto, že v posledních měsících se vážně zhoršila situace ve východní části DRK.

Dne 16. června 2008 byla na počáteční období 12 měsíců zahájena mise EU SSR Guinea-Bissau⁴, která má podporovat místní orgány v rámci procesu reformy bezpečnostního sektoru v oblasti policie, justice a obrany.

Západní Balkán

Operace ALTHEA⁵: Operačními prioritami sil je i nadále zachování bezpečnosti, převedení úkolů útvaru společných vojenských záležitostí (Joint Military Affairs – JMA) na příslušné vnitrostátní orgány a podpora ozbrojených sil Bosny a Hercegoviny v oblasti výcviku.

EULEX Kosovo⁶: mise působí ve třech klíčových oblastech, kterými jsou policie, justiční systém a celní orgány. V těchto oblastech spočívá působení EULEX Kosovo v odborném vedení a poradenství poskytovaného příslušným orgánům Kosova a v jejich monitorování, přičemž si ponechá některé výkonné pravomoci

¹ Návrh zprávy předsednictví (LIMITE) k dispozici [ZDE](#).

² Council Joint Action 2007/677/CFSP z 15. října 2007

³ Council Joint Action 2005/355/CFSP z 2. května 2005 (EUSEC); Council Joint Action 2007/405/CFSP z 12. června 2007 (EUPOL); Council Joint Action 2007/406/CFSP z 12. Června 2007 (EUSEC)

⁴ Council Joint Action 2008/112/CFSP z 12. února 2008

⁵ Council Joint Action 2004/570/CFSP z 12. července 2004

⁶ Council Joint Action 2008/125/CFSP ze 7. února 2008

Policejní mise EU v Bosně a Hercegovině (EUPM)⁷ nadále prosazovala a podporovala reformu policejních orgánů Bosny a Hercegoviny. Mise se soustředila na podporu orgánů Bosny a Hercegoviny při provádění dvou zákonů o reformě policie, přijatých v dubnu roku 2008. EUPM pokračovala ve své činnosti zaměřené na budování konkrétních kapacit na úrovni státu a celostátní harmonizaci všech zákonů týkajících se donucovacích orgánů a policejních úředníků.

Asie

EUPOL AFGHANISTAN⁸: Policejní mise EU v Afghánistánu aktivně pokračovala v provádění svého mandátu, zejména monitorováním a poskytováním odborného vedení, poradenství a odborné přípravy na všech úrovních velení afghánské policie.

Jižní Kavkaz a východní Evropa

Dne 15. září 2008 přijala Rada společnou akci, kterou se na období jednoho roku zřizuje Pozorovatelská mise EU v Gruzii (EUMM Georgia)⁹. Byli vysláni pozorovatelé EU, kteří dne 1. října 2008 začali plnit své úkoly, zejména v oblastech sousedících s Abcházíí a Jižní Osetií. Časté incidenty v těchto oblastech dokládají, že situace zůstává nestabilní a že prioritou je i nadále bezpečnost pozorovatelů.

EUBAM Moldova/Ukraine¹⁰ napomáhá vládám Moldavské republiky a Ukrajiny v řešení sporů v oblastech týkajících se hranic, cel a fiskálních otázek, a monitorují situaci.

Blízký východ

Policejní mise EU pro palestinská území (EUPOL COPPS)¹¹ rozvíjela svou činnost napomáhající palestinské civilní policii při zavádění udržitelných a účinných opatření v oblasti policejní práce. Mise rovněž zahájila zřizování svého útvaru pro právní stát, který má podporovat palestinské soudnictví.

Mise EU pro pomoc na hranicích na hraničním přechodu Rafáh (EUBAM Rafah)¹² pozastavila po uzavření hraničního přechodu v důsledku převzetí pásma Gazy Hamásem v červnu roku 2007 své operace, avšak zachovala si operační schopnost opětovného rozmístění v krátké lhůtě. Dne 10. listopadu 2008 přijala Rada společnou akci, kterou se mandát mise prodlužuje do listopadu roku 2009.

Integrovaná mise EU na podporu právního státu v Iráku (EUJUST LEX)¹³ pokračovala v činnosti na podporu odborné přípravy poskytované členskými státy vedoucím představitelům policie, prokurátorům, soudcům a ředitelům věznic. Mise dosud umožnila odbornou přípravu více než 1800 iráckých vyšších úředníků.

⁷ Council Joint Action 2002/210/CFSP z 11. března 2002; Council Joint Action 2005/824/CFSP z 24. listopadu 2005; Council Joint Action 2007/749/CFSP z 19. listopadu 2007

⁸ Council Joint Action 2007/369/CFSP z 30. května 2007; Council Decision 2008/884/CFSP z 21. listopadu 2008

⁹ Council Joint Action 2008/736/CFSP z 15. září 2008

¹⁰ Council Joint Action 2005/833/CFSP z 30. listopadu 2005

¹¹ Council Joint Action 2005/797/CFSP z 14. listopadu 2005

¹² Council Joint Action 2005/889/CFSP z 12. prosince 2005

¹³ Council Joint Action 2005/190/CFSP ze 7. března 2005

II. Získané poznatky

Rada Evropské unie přijala dne 10. listopadu 2008 **pokyny pro zjišťování a uplatňování poznatků a osvědčených postupů** v civilních misích EBOP. Při vypracovávání těchto pokynů se o své zkušenosti podělily některé mezinárodní i nevládní organizace. Pokyny by měly umožnit systematické vyhodnocování za účelem zjišťování a uplatňování poznatků a vytvoření institucionálního vzdělávacího cyklu.

III. Schopnosti

a) Civilní schopnosti: V souladu s plánem provádění **Základního cíle 2010** byl proces plánování civilních schopností v druhé polovině roku 2008 zaměřen na vypracování **civilní strategické volby**. Na základě této civilní strategické volby byl vypracován seznam **požadovaných schopností**, a to s důrazem na potřeby v personální oblasti. Generální sekretariát Rady zahájil studii, která má posoudit možnosti členských států poskytnout požadované odborníky.

b) Vojenské schopnosti: **Plán rozvoje schopností**, jehož první verzi – stejně jako první soubor prioritních opatření – schválil v červenci roku 2008 Řídící výbor Evropské obranné agentury (EDA), umožní členským státům zaměřit své úsilí o rozvoj schopností na oblasti, v nichž má Evropská unie nedostatečné operační schopnosti.

Jedná se jak o vysílání sil mimo území EU, tak například o oblast zkoumání **vesmíru**. Měly by být posíleny evropské schopnosti **monitorování moří**. Probíhá také práce na zavedení **informačních a komunikačních systémů**, například systému EU OPSWAN (*Operations Wide Area Network*), které umožní spojení mezi Bruslem, operačními velitelskými Evropské unie poskytnutými členskými státy a příslušnými subjekty, jako je Satelitní středisko.

c) Evropská obranná agentura (EDA) dosáhla značného pokroku v rámci specifických projektů a iniciativ, pokud jde o:

- vytvoření fóra Evropské unie pro orgány vojenské letové způsobilosti,
- prozatímní podporu odborné přípravy v oblasti zpravodajství,
- úsilí o úzkou spolupráci v oblasti výzkumu a technologií, včetně podpisu dohody o programu společných investic do obranného výzkumu a technologií v oblasti inovačních koncepcí a vznikajících technologií, a zahájení osmi projektů v rámci společného investičního programu v oblasti ochrany sil.

IV. Civilně-vojenská koordinace

Rada vzala na vědomí pokračování práce v oblasti **požadavků na výměnu informací (IER)** v rámci vymezeném příslušnými orgány Rady. Rada vzala rovněž na vědomí, že příslušné orgány Rady posuzují návrh koncepce schopností podporovaných sítěmi (NEC) v rámci EBOP. Rozvoj této koncepce se musí opírat o činnost související s IER.

V. Satelitní středisko EU

Satelitní středisko Evropské unie bude mít v budoucnu usnadněný přístup ke snímkům z vládních zdrojů pořizovaným satelity Hélios II, Cosmo-Skymed a SAR-Lupe. Tento přístup zvýší kvalitu jeho produktů. Satelitní středisko EU nadále zajišťovalo analytické produkty a služby na podporu EBOP a operací a misí Evropské unie.

VI. Ústav EU pro bezpečnostní studia

Ústav EU pro bezpečnostní studia pokračoval v diskusi a v práci zaměřené na **výzkum a analýzu v souvislosti s bezpečnostními otázkami**. Ústav působil jako koordinátor akademické výměny, vytváření sítí a monitorování evropského bezpečnostního programu a rovněž jako think-tank poskytující analýzy, poradenství a návrhy evropským tvůrcům politik.

VII. Reforma bezpečnostního sektoru

Reforma bezpečnostního sektoru je důležitou oblastí činnosti Evropské unie, jak dokazuje několik misí EBOP. V zájmu posílení schopností Evropské unie v oblasti reformy bezpečnostního sektoru schválila Rada dne 10. listopadu 2008 **vytvoření skupiny evropských odborníků v oblasti reformy bezpečnostního sektoru**, jež umožní sestavit podle potřeby týmy, které by mohly být vyslány v rámci akcí na podporu reformy bezpečnostního sektoru v partnerských zemích. Mise a formace, kterých se odborníci zúčastní, přispějí k vytvoření společenství evropských odborníků v oblasti reformy bezpečnostního sektoru.

VIII. Lidská práva a otázky rovnosti mužů a žen

Je důležité, aby při plánování a provádění misí a operací EBOP byly systematicky zohledňovány **otázky týkající se lidských práv**, včetně **problematiky dětí a žen** zasažených ozbrojenými konflikty, a **rovnosti žen a mužů v misích a operacích EBOP**. V této souvislosti bylo zdůrazněno, že je nutné pokračovat v provádění rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1325, 1612 a 1820 a posilovat účast žen v misích a operacích EBOP.

IX. Předcházení konfliktům

Francouzské předsednictví Evropské unie v úzké spolupráci s generálním sekretariátem Rady, Evropskou komisí a evropskou sítí EPLO podpořilo v této souvislosti konferenci o *Předcházení konfliktům a boji proti nedovolenému obchodu s ručními palnými a lehkými zbraněmi*, kterou ve dnech 16. a 17. října 2008 uspořádaly v Bruselu Evropská nadace Madariaga a Akademie Folkeho Bernadotta.

V této oblasti byl také schválen akční plán sdílení osvědčených postupů v oblasti předcházení konfliktům členskými státy na období let 2009–2010.

X. Zviditelnění EBOP

V druhé polovině roku 2008 pokračovala EU v činnosti směřující k většímu zviditelnění EBOP. Zatímco na jedné straně se rozšiřuje činnost Unie v oblasti řešení krizí a EU přijímá stále větší odpovědnost za stabilizaci a mírový rozvoj regionů postižených konflikty na celém světě, na druhé straně je nepochybně třeba nadále **efektivněji informovat o cílech a záměrech Unie širší veřejnost, osoby s rozhodovací pravomocí a hlavní zúčastněné strany**.

XI. Spolupráce s nevládními organizacemi

V zájmu posílení dialogu mezi nevládními organizacemi a pracovními orgány Rady předsednictví vyzvalo zástupce nevládních organizací, aby v souladu s doporučeními pro

posílení spolupráce s nevládními organizacemi a organizacemi občanské společnosti poskytovali informace členům Výboru pro civilní aspekty řešení krizí.

XII. Evropská bezpečnostní a obranná škola a odborná příprava

Na základě studie o budoucích výhledech Evropské bezpečnostní a obranné školy (EBOŠ), v níž je zejména zdůrazněn rostoucí počet žádostí o odbornou přípravu v oblasti EBOP adresovaných této škole, doporučil Řídící výbor EBOŠ zlepšit fungování školy tím, že bude posílena úloha jejího sekretariátu a že bude mít vlastní rozpočet a právní subjektivitu (Rada tato doporučení schválila).

Dne 10. listopadu 2008 schválila Rada zahájení evropské iniciativy pro výměny mladých důstojníků, vycházející z programu Erasmus. Tato iniciativa je zaměřena na rozvoj výměn důstojníků ve fázi jejich počáteční odborné přípravy s cílem posílit schopnost spolupráce evropských ozbrojených sil a interoperabilitu sil. Provádění této iniciativy, která usnadní výměny mezi vnitrostátními institucemi zajišťujícími odbornou přípravu, bude probíhat na vnitrostátním a dobrovolném základě za podpory Evropské bezpečnostní a obranné školy.

XIII. Cvičení

Uspořádání druhého cvičení Evropské unie v oblasti řešení krizí **CME 08**, umožnilo **souběžné a koordinované plánování vojenské operace a civilní mise**, které jsou uskutečňovány v témže místě. Do cvičení, které se uskutečnilo ve dnech 24. listopadu až 5. prosince 2008, se zapojilo zejména evropské operační velitelství v Mont-Valérien, jež se rovněž podílí na vedení operace EUFOR Tchad/RCA, a útvar schopnosti civilního plánování a provádění (CPCC).

Třetí vojenské cvičení Evropské unie (MILEX 08), jež úspěšně proběhlo ve dnech 19. až 27. června 2008, umožnilo prokázat plnou schopnost evropského operačního velitelství v Římě provádět vojenské operace Evropské unie.

XIV. Spolupráce s mezinárodními organizacemi, středomořskými partnery a třetími státy

Evropská unie – Organizace spojených národů

Spolupráce EU a OSN je důležitou součástí EBOP. Došlo k prohloubení a rozšíření rozsahu spolupráce mezi těmito dvěma organizacemi v těchto oblastech: cvičení; plánování; opatření pro přechod mezi operacemi; reforma bezpečnostního sektoru. Je nutné pokračovat v úzké koordinaci činností obou organizací v místech operací, kde působí současně, především ve Středoafričské republice, v Čadu, Kosovu, Afghánistánu, Demokratické republice Kongo, Guineji–Bissau a v Somálsku.

Ve dnech 24. a 25. listopadu 2008 zasedal v New Yorku Řídící výbor EU-OSN. Výbor jednal o probíhajících či plánovaných operacích a o „horizontálních“ aspektech, jako je plánování, společná podpora misí a operací a civilní ochrana, a o zprostředkovatelských schopnostech. O výsledcích jednání výboru byl informován Politický a bezpečnostní výbor.

Evropská unie – NATO

Byl připomenut význam dobré operativní spolupráce mezi Evropskou unií a NATO v místech, kde obě organizace působí společně. Rovněž je důležité pokračovat ve spolupráci mezi Evropskou unií a NATO v otázkách týkajících se rozvoje vojenských schopností.

Evropská unie – Afrika

První zasedání členů Politického a bezpečnostního výboru Evropské unie a členů Rady Africké unie pro mír a bezpečnost, které se konalo v Bruselu dne 30. září 2008, poskytlo příležitost pro další posílení vztahů a dialogu mezi Africkou unií a Evropskou unií v oblasti řešení krizí, přičemž se zabývalo zásadními otázkami jako je posílení africké mírové a bezpečnostní struktury a posílení afrických schopností pro zajišťování míru. Je třeba organizovat pravidelná společná setkání členů Politického a bezpečnostního výboru Evropské unie a Rady Africké unie pro mír a bezpečnost.

EU – OBSE

OBSE a civilní pozorovatelská mise EU vedená v rámci EBOP v Gruzii úzce spolupracují v rámci pozorovatelské činnosti týkající se plánu provádění dohody ze dne 12. srpna, kterou všechny strany podepsaly dne 8. září. Koordinace pozorovatelské činnosti obou organizací je důležitá pro úspěch misí a mír v regionu.

Spolupráce s Europolem

Činnosti týkající se mechanismů spolupráce v oblasti výměny strategických informací mezi civilními misemi v rámci EBOP a agenturou Europol vyústily v ujednání mezi generálním tajemníkem, vysokým představitelem pro SZBP a ředitelem Europolu, které bylo podepsáno dne 18. července 2008. Rada vyzvala členské státy, aby v úzké spolupráci s Europolem a generálním sekretariátem Rady urychleně zavedly v souvislosti s misí EULEX Kosovo mechanismus výměny informací prostřednictvím národních jednotek.

Spolupráce s třetími státy

Při řešení krizí v rámci EBOP Evropská unie nadále úzce spolupracovala s **evropskými členy NATO, kteří nejsou členskými státy EU, se zeměmi, které jsou kandidáty na přistoupení k EU, s Kanadou, USA, Ruskem, Ukrajinou a dalšími třetími státy**. Evropští členové NATO, kteří nejsou členskými státy EU, a země, které jsou kandidáty na přistoupení k EU, se pravidelně setkávali s Politickým a bezpečnostním výborem a Vojenským výborem EU, aby jednali o vývoji vojenských operací Evropské unie.

Několik třetích států nadále přispívalo k vojenské operaci ALTHEA v Bosně a Hercegovině (Albánie, Chile, Bývalá jugoslávská republika Makedonie, Švýcarsko a Turecko). Albánie, Chorvatsko a Rusko se účastní operace EUFOR Tchad/RCA. V rámci vojenské koordinační akce EU NAVCO na podporu rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1816 a 1814 byly navázány kontakty s několika třetími státy, které jsou znepokojeny situací v daném regionu. V těchto kontaktech se bude pokračovat, zejména s ohledem na možnou účast třetích států na operaci ATALANTA.

XV. Mandát pro nastupující předsednictví

Na základě této zprávy se vyzývá nadcházející předsednictví, aby i nadále rozvíjelo Evropskou bezpečnostní a obrannou politiku, a to zejména:

- pokračovat v rozvoji civilních schopností v rámci Civilního základního cíle 2010
- pokračovat v práci na rozvoji vojenských schopností v rámci Základního cíle 2010
- podporovat Evropskou obrannou agenturu (EDA) v její práci, zejména pokud jde o plán rozvoje schopností (CDP) a posílení evropské technologické a průmyslové základny obrany (EDTIB)
- pokračovat v provádění výcvikového programu EU, mimo jiné vypracovat komplexní hodnocení cvičení CME 08 a pokročit v práci na plánování cvičení zaměřeného na řešení krizí CME 09

- pokračovat v úsilí o maximalizaci účinnosti a účelnosti plánování, vedení a řízení civilních misí EBOP
- posílit odbornou přípravu v oblasti EBOP zahrnující jak civilní, tak vojenský rozměr, zejména prostřednictvím Evropské bezpečnostní a obranné školy
- pokročit v práci související s příspěvkem EBOP k reformě bezpečnostního sektoru, zejména s vytvořením skupiny odborníků
- pokračovat v podpoře konzultací a spolupráce s OSN v oblasti řešení krizí
- posilovat strategické partnerství EU–NATO v oblasti řešení krizí
- pokračovat v zapojení EU na západním Balkáně prostřednictvím probíhající i budoucí činnosti a v dialogu se středomořskými zeměmi, které se účastní barcelonského procesu
- na základě společné strategie EU–Afrika a akčního plánu (2008–2010) nadále posilovat strategické partnerství mezi EU a Afrikou v oblasti afrických schopností pro předcházení konfliktům, jejich zvládnutí a řešení
- pokračovat v dialogu a výměně informací s nevládními organizacemi a občanskou společností
- posílit informační a komunikační činnost v rámci EBOP s cílem dále zvyšovat povědomí o EBOP v EU i mimo ni.